

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovarsyho a sudcov JUDr. Richarda Bureša a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí 16. júla 2013 v Bratislave v trestnej veci **obžalovaného M. V.**, pre pokračovací trestný čin skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. a iné, **o sťažnosti obhajcu JUDr. Ľ. H.** proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 1. júla 2013, sp. zn. BB - 3T 25/2012, o poriadkovej pokute, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 Tr. por. napadnuté uznesenie **sa z r u š u j e.**

O d ô v o d n e n i e

Uznesením predsedu senátu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z **1. júla 2013, sp. zn. BB - 3T 25/2012**, bola podľa § 70 ods. 1 Tr. por. **obhajcovi JUDr. Ľ. H.**, advokátovi Advokátskej kancelárie v B., R. č. X., **uložená poriadková pokuta 1 650 eur.**

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že **obhajca JUDr. Ľ. H. sa dostavil na hlavné pojednávanie 15. apríla 2013** v trestnej veci obžalovaného M. V. vedenej na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica, kde **ospravedlnil neprítomnosť druhého obhajcu.** Tento súd bol už predtým obžalovaným vyrozumený o tom, že vypovedal plnú moc obom obhajcom (JUDr. Ľ. H. a JUDr. Š. H.), lebo stratili jeho dôveru a že v lehote niekoľkých dní si zvolí obhajcu. Následne obhajca súdu oznámil, že jeho klient - obžalovaný ho požiadal, aby opustil pojednávaciu miestnosť, lebo už nie je jeho obhajca a preto proti jeho vôli ho ďalej nemôže zastupovať. Skôr než

obhajca opustil pojednávaciú sieň bol opakovane všetkými členmi senátu niekoľkokrát vyzvaný, že tak urobiť nemôže, lebo podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku je stále obhajcom obžalovaného a potom bol **predsedom senátu dôrazne upozornený, že podľa § 36 a § 43 ods. 3 Tr. por. je povinný primerane vôli obžalovaného vykonávať naďalej jeho zastupovanie a tejto povinnosti bude zbavený až skutočným prevzatím obhajoby iným zvoleným obhajcom, k čomu ku dňu 15. apríla 2013 ešte nedošlo.** Napriek opakovanému upozorneniu na následky za zmarenie hlavného pojednávania a eventuálne v jeho konaní by mohlo ísť až o pohrdanie súdom obhajca opustil pojednávaciú miestnosť. **Hlavné pojednávanie bolo do 15.00 hod. toho istého dňa prerušené, kedy sa obaja obhajcovia dostavili na hlavné pojednávanie.** Poukázal tiež na to, že podľa § 36 ods. 4 Tr. por. za včasnosť zvolenia obhajcu, ako aj za včasnosť podania žiadosti o ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2 Tr. por. **zodpovedá obvinený.** Podľa § 43 ods. 3 Tr. por. skôr zvolený alebo ustanovený obhajca je povinný plniť svoje povinnosti až do skutočného prevzatia obhajoby iným zvoleným alebo ustanoveným obhajcom. Súd I. stupňa v napadnutom uznesení napokon uviedol, že **obhajca JUDr. Ľ. H. bol o možnosti uloženia poriadkovej pokuty poučený ešte v roku 2012,** kde toto poučenie bolo súčasťou upovedomenia obhajcu o hlavnom pojednávaní.

Proti tomuto uzneseniu podal včas sťažnosť obhajca JUDr. Ľ. H.. Uviedol v nej, že z dôvodu prednesu záverečných rečí bolo hlavné pojednávanie 2. apríla 2013 odročené na 15. apríla 2013. Poukázal na to, že **dňa 11. apríla 2013 od obžalovaného M. V. obdržal zrušenie plnej moci na obhajobu ku dňu 10. apríla 2013 s tým, že obžalovaný bude o tejto skutočnosti informovať súd, ktorý požiadal o primeranú lehotu na zvolenie si nového obhajcu.** Prvostupňovému súdu mala byť táto skutočnosť oznámená 11. apríla 2013. Na hlavné pojednávanie 15. apríla 2013 sa dostavil a vtedy mu obžalovaný oznámil, že mu zakazuje predniesť záverečnú reč a že plnomocenstvo na svoju obhajobu udelil JUDr. Ľ. P. z Advokátskej kancelárie K.. Z tohto dôvodu musel rešpektovať pokyn obžalovaného a nemohol zmariť jeho právo na obhajobu tým, že formálnou prítomnosťou na tomto pojednávaní nebude môcť novozvolený obhajca predniesť záverečnú reč. Po telefonickej výzve - príkaze predsedu senátu sa dostavil na prerušené hlavné pojednávanie 15. apríla 2013 o 15.00 hod., na ktorom prokurátor

predniesol záverečnú reč a hlavné pojednávanie bolo odročené. Pojednávanie nebolo teda zmarené a súdu predložil písomné stanovisko k zrušeniu plnomocenstva.

Obhajca v sťažnosti poukázal aj na nesúlad Trestného poriadku (§ 37 ods. 1 písm. a/, ods. 4, § 43 ods. 3) s Ústavou Slovenskej republiky (článok 50 ods. 3), **Zákona o advokácii** (§ 18 ods. 1, ods. 3), **Občianskeho zákonníka** (§ 741) a **Smernice Rady EÚ z 22. marca 1977 č. 77/249/IEHS**. Podľa jeho názoru mal byť tento rozpor vykladaný v prospech naplnenia práva na obhajobu ako základného ľudského práva. Senátu **Špecializovaného trestného súdu** vytkol, že hoci o vypovedaní plnomocenstva vedel, nepostupoval podľa § 40 ods. 1 Tr. por. a neurčil obžalovanému lehotu na zvolenie obhajcu, ak nemal preukázané splnomocnenie na obhajobu pre JUDr. E. P.. Konštatoval, že obhajca môže konať aj proti vôli obvineného iba v prípade v § 44 ods. 3 Tr. por., tzn. ak by bola obmedzená jeho spôsobilosť na právne úkony, alebo by bol takej spôsobilosti pozbavený.

Na základe uvedených skutočností obhajca JUDr. E. H. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhol, aby podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil.

Najvyšší súd v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce tomuto výroku napadnutého uznesenia. Týmto postupom zistil, že **sťažnosť obvineného je prípustná a bola podaná oprávnenou osobou** (§ 185 ods. 1, ods. 2, § 186 ods. 1 Tr. por.), **v zákonnej lehote** (§ 187 ods. 1 Tr. por.) **a je dôvodná**.

Z predloženého spisu najvyšší súd zistil, že **prvostupňový súd odročil hlavné pojednávanie z 2. apríla 2013 za účelom prednesenia záverečných rečí na deň 15. apríla 2013 o 09.00 hod. Obhajca JUDr. E. H. sa na toto hlavné pojednávanie riadne a včas dostavil** a neúčast' druhého obhajcu ospravedlnil, pretože mal vedomosť, že ich plná moc bola obžalovaným 11. apríla 2013 vypovedaná k 10. aprílu 2013. Na tomto hlavnom pojednávaní **mu obžalovaný oznámil, že si nepraje, aby sa zdržiaval v pojednávacej miestnosti a zakázal mu predniesť záverečnú reč, lebo si zvolil iného obhajcu, čo bolo**

známe aj konajúcemu súdu. Preto napriek príkazu predsedu senátu, aby pojednávaciú sieň neopúšťal, obhajca uviedol, že nebude konať proti vôli bývalého klienta - obžalovaného a z pojednávacej siene odišiel. Následne bolo hlavné pojednávanie prerušené. Na telefonickú výzvu predsedu senátu sa do pojednávacej siene ešte toho istého dňa vrátil, kde na hlavnom pojednávaní prokurátor predniesol záverečnú reč a pojednávanie bolo odročené na deň 18. apríla 2013 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Podľa § 36 ods. 4 Tr. por. za včasnosť zvolenia obhajcu, ako aj za včasnosť podania žiadosti o ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2 zodpovedá obvinený; pri zmene obhajcu nie je zvolenie obhajcu alebo ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2 dôvodom na zmenu termínu už nariadeného úkonu trestného konania. Podľa § 36 ods. 5 Tr. por. účinky zastupovania obhajcom nastávajú okamihom doručenia splnomocnenia alebo opatrenia o ustanovení obhajcu konajúcemu orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu.

Podľa § 43 ods. 3 Tr. por. skôr zvolený alebo ustanovený obhajca je však povinný plniť svoje povinnosti až do skutočného prevzatia obhajoby iným zvoleným alebo ustanoveným obhajcom.

Z vecného hľadiska musí najvyšší súd v tejto súvislosti primárne konštatovať, že predseda senátu Špecializovaného trestného súdu nepostupoval podľa týchto ustanovení, pretože ak mu obžalovaný oznámil, že si zvolí nového obhajcu, mal od neho žiadať, aby plnú moc predložil v určenej lehote a to ihneď po tom, čo bol súd o tejto skutočnosti vyrozumiený - 11. apríla 2013 (zväzok 92, č.l. 2318 tr. spisu). Predseda senátu však ani na hlavnom pojednávaní 15. apríla 2013 (zväzok 92, č.l. 2359, 2404), keď mu obžalovaný oznámil meno novozvoleného obhajcu, s tým že mu zaslal plnú moc 12. apríla 2013 poštou a predložil písomné podanie, ktorým tomuto obhajcovi udelil plnú moc na zastupovanie v predmetnej veci sa u splnomocneného obhajcu žiadnym spôsobom neinformoval, či splnomocnenie prijal, aby si overil, kedy došlo k skutočnému prevzatiu obhajoby obžalovaného.

Navyše najvyšší súd pripomína, že nedošlo k úplnému zmareniu hlavného pojednávania, lebo predseda senátu ho prerušil a ešte toho dňa aj za prítomnosti

obhajcu ho čiastočne dokončil, keď záverečnú reč predniesol iba prokurátor. Obhajca vzhľadom na to, že obžalovaný mu vypovedal plnú moc a mal si zvoliť nového obhajcu, pričom 15. apríla 2013 nebolo zrejmé, či novozvolený obhajca plnú moc od obžalovaného aj skutočne prevzal a prijal, záverečnú reč ani predniesť nemohol, lebo by to bolo v rozpore s poslaním obhajoby, ako na to správne poukázal obhajca v podanej sťažnosti.

Podľa § 70 ods. 1 Tr. por. kto napriek predchádzajúcemu napomenutiu ruší konanie alebo kto sa voči súdu, prokurátorovi, alebo policajtovi správa urážlivo, alebo **kto** bez dostatočného ospravedlnenia neposlúchne príkaz, alebo **nevyhovie výzve** alebo predvolaniu **podľa tohto zákona, toho môže sudca** a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt **potrestat' poriadkovou pokutou do 1 650 eur**; ak ide o právnickú osobu, až do 16 590 eur. **Na možnosť uloženia poriadkovej pokuty musia byť dotknuté osoby vopred upozornené.**

Predseda senátu nepostupoval v zmysle tohto ustanovenia, pretože **pred uložením poriadkovej pokuty obhajcu výslovne neupozornil na túto možnosť.** Z odôvodnenia napadnutého uznesenia (strana 2 - predposledný riadok odspodu) je zrejmé, že takéto poučenie **malo byť** vykonané ešte v roku 2012 a to v súvislosti s upovedomením obhajcu **o hlavnom pojednávaní.**

Ak sa tak stalo, takéto poučenie so zreteľom na štádium trestného konania bolo vykonané len všeobecne a do budúcnosti, bez ohľadu na okolnosti prípadu.

Z jazykového a logického výkladu tohto ustanovenia, ako aj na výnimočnosť jeho aplikácie však možno vysloviť, že takéto upozornenie v zmysle § 70 ods. 1 Tr. por. (posledná veta) má byť konkrétne vykonané so zreteľom na okolnosti prípadu po tom, keď dotknutá osoba, v tomto prípade obhajca prehlásil, že v pojednávacej miestnosti nezotrvá, hoci predseda senátu ho opakovanými výzvami nabádal, aby túto miestnosť neopúšťal. Bezprostrednosť predchádzajúceho upozornenia má ten význam, aby osoba konajúca spôsobom uvedeným v § 70 ods. 1 Tr. por. po tomto upozornení dobrovoľne

od takého konania upustila a pokiaľ sa tak nestane a vo svojom konaní aj naďalej pokračuje, môže jej byť uložená poriadková pokuta.

Za tohto stavu neboli splnené zákonné podmienky na postup podľa § 70 ods. 1 Tr. por., preto najvyšší súd napravil chybné rozhodnutie predsedu senátu tak, že ho ako nezákonné zrušil.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 16. júla 2013

JUDr. Martin P i o v a r t s y, v. r.
predseda senátu

Vypracoval : JUDr. Viliam Dohňanský

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová